

ВИСНОВОК

**рецензента, доктора педагогічних наук, професора Н.П. Волкової
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи**

**Шаравари Володимира Володимировича «Формування тактично-
стратегічної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних
технологій в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти»,
що представлена на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 – професійна освіта**

Своєчасність і перспективність проблеми даного дисертаційного дослідження обумовлена соціально-економічними та політичними перетвореннями в Україні, які вимагають від майбутніх фахівців сформованості вмінь приймати самостійні рішення тактичного і стратегічного характеру, від яких буде залежати ефективність виконуваної діяльності, а також конкурентоспроможність фахівців на ринку праці. У зв'язку із зазначеним, дисертаційне дослідження Шаравари Володимира Володимировича є цілісним дослідженням у вітчизняній педагогічній науці, яке на науково-теоретичному, практичному та методичному рівнях розкриває проблему формування тактично-стратегічної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти.

Вибір напряму роботи здійснено в межах теоретичних й практичних завдань науково-дослідних тем кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля, а саме: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059).

Дисертантом коректно визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, гіпотезу й відповідно завдання дослідження, обґрунтовано вибір методів

пошукової роботи. Структура роботи відрізняється логічною продуманістю, збалансованістю складових частин і підпорядкована реалізації основних завдань дослідження. Науково-теоретичний рівень виконаної роботи визначається послугуванням комплексом теоретичних, емпіричних й статистичних методів дослідження, їх відповідністю завданням, що вирішувалися у процесі роботи.

Зупинимось на конкретних результатах дисертаційного дослідження Шаравари Володимира Володимировича більш детально.

На підставі аналізу сучасного стану проблеми в науковій літературі в роботі розкрито сутність феномена «тактично-стратегічна компетентність фахівця галузі інформаційних технологій», який презентовано як особистісне інтегративне утворення, що становить єдність професійно значущих якостей, знань та вмінь у галузі інформаційних технологій, за допомогою яких фахівці формулюють стратегічну й тактичну мету для розвитку нових ідей у проектуванні та розробленні програмних засобів і цифрових технологій, виявляють ціннісно-мотиваційне ставлення до стратегічних змін і гнучкість у професійній діяльності, здійснюють адекватний вибір та реалізацію стратегій і тактик залежно від інформаційних ресурсів, планування, розроблення, прогнозування, координацію, керування та вдосконалення професійної діяльності в галузі інформаційних технологій для забезпечення її ефективності.

Автором ґрунтовно визначено компонентно-структурний зміст тактично-стратегічної компетентності фахівця галузі інформаційних технологій; доведено, що структура цього феномена є сукупністю таких рівноцінних взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, творчий та рефлексивний.

Сильною стороною дисертації є обґрунтування критеріїв тактично-стратегічної компетентності майбутніх фахівців ІТ (мотиваційно-ціннісний, знаннєвий, технологічний, творчий та оцінно-рефлексивний), їхніх показників та рівнів (високий, середній, низький).

У результаті обґрунтування концепції дослідження в роботі подано авторське тлумачення педагогічної системи формування тактично-стратегічної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій як множини взаємопов'язаних компонентів (цільовий, об'єкт-суб'єктний, змістовий, технологічний та середовищний), об'єднаних спільною метою функціонування та єдністю керівництва, з метою реалізації педагогічного впливу на формування тактично-стратегічної компетентності студентів, яке відбувається в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти.

Володимиром Володимировичем методологічно впевнено розроблено модель авторської педагогічної системи, що містить мету, підходи (системний, компетентнісний, особистісно зорієнтований, студентоцентрований, міждисциплінарний, середовищний, інформаційний, комунікативно-діяльнісний), принципи (системності, послідовності та наступності; проєкції; прогностичності мети; інтегративності; індивідуалізації та технологізації навчання; інтерактивності; креативності; професійної спрямованості навчання; повноти та оптимізації; діагностичності та ефективності), етапи (мотиваційно-ціннісний, діяльнісний, оцінно-рефлексивний), засоби (діагностичні психолого-педагогічні методики, навчально-методичні матеріали, цифрові ресурси та сервіси), форми (лекція, практичне, індивідуальне заняття, позааудиторні заходи (кіноклуб, фестиваль ідей, екскурсії, науково-освітній центр з інформаційних технологій, науково-дослідна робота) та методи (когнітивні, креативні, організаційно-діяльнісні).

Вагомим здобутком автора вважаємо розроблену дисципліну за вибором «Тактично-стратегічна діяльність в галузі інформаційних технологій», метою якої є формування у студентів комплексних теоретичних знань та практичних навичок щодо розробки стратегій та тактик у галузі інформаційних технологій, пошуку оптимальних цифрових технологій та побудови ефективної стратегії цифровізації.

У роботі розкрито авторський підхід до етапності впровадження авторської педагогічної системи в умовах освітнього середовища ЗВО: мотиваційно-ціннісний, практичний та оцінно-рефлексивний. У межах кожного етапу наведено зміст навчальних дисциплін (лекційні, практичні, семінарські заняття), позааудиторної діяльності (кіноклуб, фестиваль ідей, науково-дослідна робота студентів, екскурсії, науково-освітній центр з інформаційних технологій), що сприяють формуванню тактично-стратегічної компетентності.

Доведено можливість формування тактично-стратегічної компетентності протягом перших чотирьох семестрів навчання. Підставою для цього є такі чинники: розуміння тактично-стратегічної компетентності як складника професійної компетентності майбутніх фахівців ІТ; думки викладачів, які поділяють ідеї щодо використання авторської педагогічної системи протягом перших двох років навчання; наявність у ОПП з підготовки фахівців ІТ навчальних дисциплін, у межах яких можливо формування тактично-стратегічної компетентності; використання університетського освітнього середовища, яке дозволяє формувати тактично-стратегічну компетентність студентів в умовах дистанційного навчання.

Імпонує детально розроблений і вдало проведений педагогічний експеримент. Узагальнення отриманих результатів дозволило автору констатувати, що мету дисертаційної роботи досягнуто.

Робота має вагоме практичне значення. Збагачено зміст навчальних дисциплін «Іноземна мова», «Основи дискретної математики», «Архітектура комп'ютерів та операційні системи», «Програмування додатків та WEB-застосунків», «Методи розробки та аналізу алгоритмів», «Системи підтримки прийняття рішень», «Комп'ютерна графіка», «Нечітка математика: основи теорії, застосування», «Кібербезпека» інформацією, спрямованою на опанування майбутніми фахівцями ІТ системи знань про сутність тактично-стратегічної діяльності, набуття ними вмінь і навичок щодо її практичної

реалізації. Розроблено дисципліну за вибором «Тактично-стратегічна діяльність в галузі інформаційних технологій». Дібрано та адаптовано пакет діагностичних матеріалів для визначення рівня сформованості тактично-стратегічної компетентності студентів. Розроблено програму позааудиторної діяльності студентів (науково-освітній центр з інформаційних технологій, науково-дослідна робота студентів, кіноклуб, фестиваль ідей, екскурсії).

Здійснена теоретична робота відображена у виступах на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях та у 15 наукових працях автора (13 – одноосібні), з них: 5 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні, 1 – у виданні, що індексується у НБД Scopus, 8 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

На підставі висвітленого констатуємо, що всі завдання дослідження автором ретельно вирішено, його результати ґрунтовно перевірені достовірними сучасними методами дослідження; всі положення роботи якісно аргументовані й підкріплені посиланнями на відповідні джерела; висновки, представлені у дисертації, свідчать про цілісність і логічну завершеність дослідження та відповідають поставленим завданням. Важливу роль у досягненні мети роботи відіграють змістовні додатки, укладені автором.

Поряд із вказаними позитивними сторонами рецензована робота містить певні моменти дискусійного характеру, а саме:

1. На с. 144-146 наведено принципи формування тактично-стратегічної компетентності студентів. Вважаємо, що зазначені принципи варто було б розкрити в контексті професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ.

2. У таблиці 2.2. наведено основні етапи реалізації технологічного компонента авторської педагогічної системи. Із тексту дисертації незрозуміло, чи відбувалася корекція зазначених етапів для тих студентів, які мали труднощі у навчанні?

3. Маємо також побажання на майбутнє – у процесі аналізу наукової

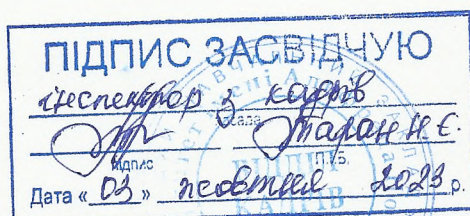
літератури варто уникати реферативного стилю викладання матеріалу, наводити більше узагальнень і чіткіше висловлювати авторську позицію.

Втім, висловлені зауваження не применшують цінності дослідження. Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження Шаравари Володимира Володимировича «Формування тактично-стратегічної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти» є завершеним, цілісним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову цінність, теоретичне та практичне значення. Загалом, дисертаційне дослідження повністю відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а його автор – Шаравара Володимир Володимирович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри інноваційних технологій з
педагогіки, психології та соціальної роботи
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

 Н.П. Волкова

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:04:30 04.10.2023

Назва файлу з підписом: Висновок Волкової на дис Шаравари.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 2.9 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Висновок Волкової на дис Шаравари.pdf
Розмір файлу без підпису: 2.9 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ВОЛКОВА НАТАЛІЯ ПАВЛІВНА

П.І.Б.: ВОЛКОВА НАТАЛІЯ ПАВЛІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2169803843

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:04:29
04.10.2023

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E504000000D2D8D90005F0AE03

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований